

EFF'S SURVEILLANCE SELF-DEFENSE

Chebe Onwe Gi na Netwọk Ntāneti

<https://ssd.eff.org/en/about-surveillance-self-defense>

LOCALIZATION LAB

Chebe Onwe Gi na Netwọk Ntaneṭi

Netwọk mmekọrịta n'etiti ndi na-ahụkarị weebusaiṭi na Intanet. Ilu akwukwo (Facebook) nwere ihe kariri otu ijeri ndi ọrụ, na Instagram na Twitter nwere ọtutu nari nde ndi ọrụ ọ bụla. A na-emekari netwọk mmekọrịta na echiche nke ikekorita posts, foto, na ozi nkeonwe. Ugbu a, ha aburula ndi nnokọ maka ihazi na okwu. Ihe ọ bụla n'ime ihe omume ndi a nwere ike idabere na nzuzo na pseudonymity.

Ya mere, ajuju ndi a di mkpa iji tlee mgbe i na-eji netwọk mmekọrịta: Olee otu m nwere ike isi jikọọ na saiti ndi a mgbe m na-echebe onwe m? Nzuzo nzuzo m? Ama m? Ndi na-akpakorita na mkpakorita m? Kedu ihe m chorọ ka m noro na nzuzo ma ndi m chorọ ka o ghara ino na nzuzo?

Dabere na onodu gi, o ga-adi mkpa ka i chebe onwe gi puo na netwọk mmekọrịta ya, megide ndi ọrụ ndi ozo nke saiti ahụ, ma o bu abuo

Atumatu iji nogide na-eche echiche mgbe i na-emeputa Akauntụ

I chorọ iji ezigbo aha gi? Ufodu ebe mgbasa ozi mgbasa ozi na-akpo "ezigbo aha aha," ma ndi a aghokwuola ihe kariri oge. O buru na ichoghi iji ezigbo aha gi mgbe i debanye aha maka ebe nruoru weebu mgbasa ozi, emela.

Mgbe i debanyere aha, enyela ozi ndi ozo karija ka o di mkpa. O buru na i na-eche banyere iche njirimara gi, jiri adresi ozi-e di iche ma zere inye nomba ekwentị gi. Ozi abuo a nwere ike imata gi n'otu n'otu ma nwee ike jikota onuahia di iche iche.

Kpachara anya mgbe i na-ahoro foto profailu ma o bu ihe oyiya. Na mgbakwunye na metadata nke nwere ike igunye oge na ebe etinyere foto ahụ, onyinyo n'onwe ya nwere ike inye ufodu ozi. Tupu i horo foto, juo: Ewere ya n'ezí ulo gi maobu ọrụ? Enwere adresi o bula ma o bu akara n'okporo ama? Mata na adresi IP gi nwere ike ibanye na ndebanye aha.

Horo paswodu siri ike ma, o buru na o ga-ekwe omume, mee ka njirimara abuo abuo.

Kpachara anya maka nzaghachi nke nchikota akuko dika "Olee obodo a muru gi?" Ma o bu "Gini bu aha anu ulo gi?" N'ihi na ha nwere ike izuta aziza ha site na nkowa mgbasaozi gi.

! nwere ike ihoro ihoro nzaghachi ngwota nke bu ugha. Otu uzọ di mma iji cheta aziza nke ajuju nchikota nkwupute, o buru na i horo iji aziza ugha maka nchedo agbakwunyere, bu ichota aziza i horo na njikwa ngwa ngwa na password.

Lelee Usoro Nzuzo egbe ngbasa ozi

Ozi echekwara nke ndi ozo na-edo onwe ha n'okpuru atumatu nke onwe ha, a pukwara iji ha maka azumahia ma o bu soro ndi ulo oru ndi ozo kerita, di ka ulo ahia ahia. Mgbe i na-agu usoro atumatu nzuzo bu oru na-enweghi ike inweta, i nwere ike i guo akuku ndi na-akowa otu e si eji data gi eme ihe, mgbe a na-akoro ya na ndi ozo, na otu oru si eme ka aririo ndi manye iwu.

Ebe nruoru weebu na ikparita uka n'Intanet bukaru ulo ahia na-enweta ego ma na-anakota ozi di mwute karja ihe i na-enye n'uzo doru anya-ebe i bu, ihe ndi mmasi na mgbasa ozi i na-eme, saiti ndi ozo i gara (dika site na "botinu" dika "). Cheba ama igbochi kuki ndi ozo na iji ihe ntanetipu ihe nchogharu na-eme ka ijide n'aka na o bughu ndi ozo ka a na-ebufe ozi.

Gbanwee Ntoala Nzuzo gi

Kpomkwem, gbanwee ntoala ndabara. Dika omumaatu, ichoro ikoro ndi mmadu ozi gi, maabu naani otu igwe mmadu? Kwesiri ka ndi mmadu nwee ike ichota gi site na iji adreesi ozi-e gi ma o bu nomba ekwenti gi? I choro ka onodu gi na-akpaghi aka?

O bu ezie na usoro ntaneti ohaneze o bu la nwere ntoala puru iche, i nwere ike ichota ufodu usoro.

Ntoala nzuzo na-agbaso aziza ajuju a: "Onye ga - ahụ ihe?" N'ebe a, i nwere ike ichota ntoala maka njedebe ndi na-ege nti ("oha," "enyi ndi enyi," "ndi enyi naani," wdg.), Ebe, foto, kontakti ozi, mkpado, ma o buru ma ndi mmadu nwere ike ichota profailu gi na ochuchu.

Nchekwa (mgbe ufodu a na - akpo "nchekwa") nwere ike inwe ihe ozo iji gbochie emetuta akuko ndi ozo, ma o buru na ichoro ka amara gi okwa ma o buru na inwe mgbalu n'enweghi ikike izenye akauntu gi. Mgbe ufodu, i ga-ahu ntoala nbanye-di ka nyocha abuo na-akpata na email nomba ekwenti-na nkebi a. Oge ndi ozo, ntoala nbanye a ga-abu na ntoala akauntu ma o bu ngalaba ntoala nbanye, tinyere nhoro iji gbanwee paswodu gi.

Jiri ohere nchekwa na nzuzo "nyocha". Facebook, Google, yana weebusaiti ndi ozo na-enye "atumatu nchedo". Udi nduzi nkuzi ndi a na-eje ije site na nzuzo na ntola nche na asusu di larii ma buru akuku mara mma maka ndi oru.

N'ikpeazu, cheta na ntola nzuzo nwere ike igbanwe. Mgbe ufodu, ntola nzuzo ndi a siri ike kari na ndi ozo granular; mgbe ufodu adighi. Lezieni mgbanwe ndi a anya nke oma iji hu ma o buru na a ga-ekekori ozi o bua nke di na nzuzo, ma o bu o buru na mgbakwunye ntola o bua ga-enye gi ohere inwetakwu njikwa nke nzuzo gi

Debe Mpempe Iche iche

Maka otutu n'ime anyi, o di oké njo ime ka aha nke akauntu di iche iche di iche iche. Nke a nwere ike itinye aka na ebe nruoru weebu na-akpakorita, profailu okachamara, akauntu na-enweghi aha, na akauntu di iche iche. ime banyere ha.

Nomba ekwentu na foto bu udi ozi abuo iji hu na. Foto, karisia, nwere ike jikota ihe ndeko ichoro ihapu iche. Nke a bu ihe esemokwu na-enyekari nsogbu na saiti ndi nwoke na ibe na profailu okachamara. O buru na ichoro inogide na-ejighi aha gi ma o bu debe aha akauntu di iche na ndi ozo, jiri foto ma o bu ihe oyiyi i na-ejighi ebe o bua ozo. Iji lelee, i nwere ike iji oru nchota oyiyi nke Google. Ndi ozo nwere ike ijikota ndi ozo iji lelee maka aha gi (obuna aha ndennames) na email gi. O buru na i choputa na otu n'ime ozi ndi a di n'ebe i na-atughi anya, atula egwu ma o bu ujo. Kama nke ahụ, chee echiche na nzokwu umuaka: kama inwa imechapu ihe niile gbasara gi site na Intanet niile, na-elekwasị anya na nkowa ufodu, ebe ha di, na ihe i nwere ike ime banyere ha.

Zulite Onwe Gi na Ntola di iche iche Facebook

Otu ilu akwukwo (Facebook group) enwewanye ebe maka mmekorita, ikwado, na ihe omume ndi ozo nwere ike idi na-emetuta, na nhazi nke otu nwere ike ime mgbagwoju anya. Mutakwuo maka ntola ndi otu na o buru na ndi na-eso uzo nwere mmasi imutakwu banyere nhazi nke otu, na-aru oru na ha iji mee ka ndi facebook gi di iche iche na nzuzo.

Emela ka i gbanwee usoro ntola na omume gi. Were nzokwu ozo nke isoro ndi enyi gi kwurita banyere data nwere ike ichota ihe i na-ekpughe banyere ibe gi n'intaneti.

Ọbuna ma ọ buru na inweghi akauntu mgbasa ozi mmadu, ma ọ bu obulagodi na i na-ezipu onwe gi na ntaneti, ndi enyi nwere ike imara gi n'amaghi ama, koo akuko gi, ma mee ka ha mara gi n'ihu oha. Ichebe nzuzo putara o bughu naani ilekota onwe anyi, kamakwa ilekota onwe anyi.

Nnyocha ikpeazu:

7-2-2018

Ichoro nche nche mbido?

(Otu) Ihoro ngwa oru gi.

(Abuo) Chebe onwe gi na netwok mmekorita

(Ato) Ichoputa Odachi Gi

(Ano) Igwa ndi ozọ okwu.

(Ise) Imeputa ikikere siri ike.

(Isi) Idebe nchekwa Data gi

(Isaa) Gini bu Izochikwa